Finansutskottets betänkande 1984/85:16

om anslag till statlig rationalisering och revision, statistik, m. m. (prop. 1984/85:100 bil. 15 Litt. B)

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1984/85:100 bilaga 15 (civildepartementet) i vad avser Litt. B Statlig rationalisering och revision, statistik, m. m.,

dels de under allmänna motionstiden väckta motionerna

1984/85:402 av Rune Torwald (c) och Ingemar Hallenius (c) om väljaropinionsundersökningar utförda av SCB, m. m.,

1984/85:561 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) om en gemensam nordisk aktiemarknad, m. m., i vad avser yrkande 3,

1984/85:944 av Marie-Ann Johansson (vpk) om förbättring av arbetsmarknadsstatistiken,

1984/85:945 av Elvy Nilsson m. fl. (s) om förtydligande av sysselsättningsstatistiken,

1984/85:1189 av Kenth Skårvik m. fl. (fp, m, c) om företagens uppgiftslämnande,

1984/85:1572 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) om statistiska centralbyråns partisympatiundersökningar, m. m.,

1984/85:2295 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) om den ekonomiska politiken, i vad avser yrkande 6,

1984/85:2347 av Olof Johansson (c) om slopande av anslaget till folk- och bostadsräkningen 1985, m. m.

TRETTONDE HUVUDTITELN

Statlig rationalisering och revision, statistik, m. m.

1. **Statskontoret.** Utskottet tillstyrker regeringens i proposition 1984/85:100 bilaga 15 (civildepartementet) under punkt B 1 (s. 25–27) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Statskontoret* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 67 339 000 kr.

2. **Anskaffning av ADB-utrustning.** Utskottet tillstyrker regeringens under punkt B 2 (s. 27–30) framlagda förslag och hemställer

1. att riksdagen till *Anskaffning av ADB-utrustning* för budgetåret 1985/86 anvisar ett reservationsanslag av 275 000 000 kr.,
2. att riksdagen medger att datorutrustning beställs – utöver tidigare medgivet belopp – till en kostnad av högst 300 000 000 kr.

3. **Riksrevisionsverket.** Utskottet tillstyrker regeringens under punkt B 3 (s. 30–31) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Riksrevisionsverket* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 65 142 000 kr.

4. **Kammarkollegiet.** Utskottet tillstyrker regeringens under punkt B 4 (s. 32–33) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Kammarkollegiet* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 17 549 000 kr.

5. **Datamaskincentralen för administrativ databehandling.** Utskottet tillstyrker regeringens under punkt B 5 (s. 34–35) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Datamaskincentralen för administrativ databehandling* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

6. **Viss rationaliserings- och utvecklingsverksamhet.** Utskottet tillstyrker regeringens under punkt B 6 (s. 35–36) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Viss rationaliserings- och utvecklingsverksamhet* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

7. **Statistik.** Regeringen har under avsnittet Statistik (s. 37–43) – efter föredragning av statsrådet Bo Holmberg –

dels föreslagit riksdagen att besluta att en ny avdelning för arbetsmarknadsstatistik inrättas inom SCB den 1 juli 1985,

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som har anförts i propositionen om den statliga statistikens allmänna inriktning.

Utskottet

I propositionen anförs att statistiken ständigt måste anpassas till samhällsutvecklingen och användarnas behov. Vissa tyngdpunktsförskjutningar förordas för att bättre belysa aktuella områden som tjänstesamhället, välfärdsutvecklingen, miljön och den offentliga sektorn. Vidare anförs att engångsundersökningar och undersökningar utförda med längre mellanrum i ökad utsträckning bör kunna ersätta löpande statistik. Vilken statistik som skall produceras och hur den skall finansieras bör enligt föredragande statsrådet avgöras löpande inom ramen för budgetprocessen. Myndigheternas anslagsäskanden för statistiska ändamål behandlas i budgetprocessen. I enlighet med statistikutredningens förslag har fackdepartementens inflytande ökat på statistik som huvudsakligen används inom en viss sektor.

Utskottet har inte något att erinra mot den föreslagna allmänna inriktningen av den statliga statistiken. Det är värdefullt om statistiken görs mer flexibel för att anpassas till nya informationsbehov som framkommer till följd av samhällsutvecklingen. Den fortlöpande statistiken bör i ökad utsträckning kunna ersättas med engångsundersökningar eller undersökningar som upprepas vid behov med längre mellanrum. En beredskap bör finnas för att kunna ta fram ny information. Utskottet återkommer under anslaget till Statistiska centralbyrån till innehållet i vissa delar av statistikproduktionen.

I propositionen föreslås att SCB:s organisation ändras så att en ny avdelning för arbetsmarknadsstatistik inrättas. Därigenom åstadkommes en bättre användarorientering och samordning av statistiken. Förändringen förutsätts ske inom nuvarande kostnadsramar. Utskottet tillstyrker mot denna bakgrund den föreslagna omorganisationen av arbetsmarknadsstatistiken.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beslutar att en ny avdelning för arbetsmarknadsstatistik inrättas inom SCB den 1 juli 1985,
2. att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförs i propositionen om den statliga statistikens allmänna inriktning.

8. **Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser.** Regeringen har under punkt B 7 (s. 51–55) föreslagit riksdagen att till Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 274 697 000 kr.

Motionerna

Partisympatiundersökningarna

I motion 402 av Rune Torwald (c) och Ingemar Hallenius (c) hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen beträffande behovet av väljarundersökningar utförda av SCB även efter maj 1985,

2. att riksdagen uttalar sig för att i framtiden inte några väljaropinionsundersökningar publiceras senare än 1 månad före aktuell valdag.

I motion 1572 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) hemställs

1. att riksdagen beslutar att under anslaget B 7 Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser anslå 271 377 000 kr.

Arbetsmarknadsstatistik

I motion 944 av Marie-Ann Johansson (vpk) hemställs att riksdagen vid sin behandling av anslagen under punkten B 7 Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om behovet av en fullgod arbetsmarknadsstatistik.

I motion 945 av Elvy Nilsson m. fl. (s) hemställs att riksdagen måtte besluta att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om förtydligande av sysselsättningsstatistiken.

Miljöstatistik

I motion 2347 av Olof Johansson (c) hemställs

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen angående krav på förbättrad statistik angående olja och oljeprodukter.

Företagens uppgiftslämnande

I motion 561 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) hemställs – med hänvisning till motiveringen i motion 1984/85:559 –

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om minskat uppgiftslämnande för företag.

I motion 1189 av Kenth Skårvik m. fl. (fp, m, c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående en precisering i lagar och förordningar av de uppgifter myndigheter har rätt att samla in.

Utskottet

Under budgetbehandlingen av anslaget Statistik, register och prognoser har den planenliga utgiftsminskningen på 3 % för budgetåret 1985/86 utvidgats med ytterligare en procentenhet. Detta har möjliggjorts genom omfördelningar mellan SCB:s olika anslag under kommande budgetår. Den totala ramen kommer att öka kraftigt till följd av att FoB 85 kommer att genomföras.

Besparingar görs inom industristatistiken och genom att varustatistiken läggs ned. Likaså läggs konjunkturbarometern för varuhandeln ned liksom investeringsenkäter för kommuner och industrier i augusti. Vidare berörs export- och importenkäter.

Inom delprogrammet befolkning och hushåll har *partisympatiundersökningarna* återupptagits i enlighet med det beslut riksdagen fattade våren 1984 på finansutskottets förslag (FiU 1983/84:35). Tre undersökningar samt en metodundersökning kommer att genomföras under år 1985. Våren 1986 planeras ytterligare en undersökning. Kostnaderna under budgetåret 1985/86 beräknas till 2,4 milj. kr. och finansieras genom besparingar på andra områden.

I *motion 1572* yrkas att partisympatiundersökningarna inte skall genomföras. Som motiv anförs att seriösa opinionsinstitut sedan länge genomför opinions- och partisympatiundersökningar som fyller rimliga krav på nödvändig information. SCB:s undersökningar är därför onödiga.

I *motion 402* hävdas en motsatt uppfattning. Det anförs att det är angeläget att det finns åtminstone en undersökning där politiker och andra intresserade kan få direkt insyn i materialet. SCB redovisar sitt material mycket utförligt och anger på vilket sätt man gör korrigeringar i grundmaterialet. SCB:s undersökningar bör därför enligt motionärerna genomföras även för tiden efter maj 1985.

Utskottet anser i likhet med vad som anfördes förra året att SCB bör genomföra partisympatiundersökningarna. Dessa undersökningar är av hög kvalitet vetenskapligt sett. Genom det relativt stora urvalet är det möjligt att få uppgifter om väljarsympatier även på regional nivå. I likhet med vad som anförs i motion 402 anser utskottet det värdefullt att undersökningar görs med full insyn i materialet. Utskottet avstyrker därför motion 1572.

Utskottet anser att undersökningar bör genomföras planenligt budgetåret 1985/86. Yrkande 1 i motion 402 är således tillgodosett i detta avseende. Något beslut om undersökningar för åren därefter finns det inte anledning att fatta nu. Utskottet anser därför att motion 402 yrkande 1 inte behöver föranleda något initiativ från riksdagens sida. Motionen avstyrks.

I samma motion 402 anförs att *publiceringen av opinionssiffror* alltför nära inpå ett val reducerar debatten i sakfrågor till förmån för en debatt om opinionssiffror som sådana. Motionärerna yrkar därför att riksdagen uttalar sig för att väljaropinionsundersökningar i framtiden inte skall publiceras senare än en månad före aktuell valdag.

Konstitutionsutskottet behandlade vid 1983/84 års riksmöte en motion med liknande krav (KU 1983/84:11). Konstitutionsutskottet som avstyrkte motionen anförde att frågan även har tryckfrihetsrättsliga aspekter och att riksdagen inte utan lagstiftning kan ge bindande direktiv i frågan. Enligt konstitutionsutskottet vore det olämpligt att med förbigående av den beslutsform som anvisas i regeringsformen göra uttalanden angående publicering av väljaropinionsundersökningar på det sätt om föreslogs i motion. Riksdagen ställde sig bakom konstitutionsutskottets ställningstagande. Det finns enligt finansutskottet inte någon anledning att riksdagen nu ändrar sin uppfattning. Utskottet avstyrker därför motion 402 yrkande 2.

Inom delprogrammet *arbetsmarknad* föreslås i propositionen vissa utgiftsminskningar inom bl. a. arbetskraftsundersökningarna. Dessa bedöms vara möjliga att genomföra därför att sysselsättningsregistret byggs upp baserat på kontrolluppgifterna. SCB har fått ett uppdrag att till regeringen särskilt redovisa de besparingar inom olika områden som sysselsättningsregistret tillåter.

I *motion 944* anförs att det är viktigt att vi har en fullgod *arbetsmarknadsstatistik*. Motionären är inte övertygad om att det tillkommande sysselsättningsregistret redan under kommande budgetår kan kompensera de försämringar man nu avser att vidta. Motionären påtalar bl. a. att sysselsättningsregistret skall baseras på kontrolluppgifter som skall lämnas först i januari

1986. Det är därför viktigt, anför motionären, att riksdagen noga prövar anslagsposten med utgångspunkten att arbetsmarknadsstatistiken inte skall försämras.

Utskottet anser i likhet med motionären att det är viktigt att ha tillgång till en fullgod sysselsättningsstatistik. På sikt kommer sannolikt sysselsättningsregistret att leda till vissa förbättringar. Det innebär ju att man gör en totalundersökning i stället för en baserad på urval. Som motionären påtalar kommer emellertid kontrolluppgifterna med t. ex. arbetsställeuppgifterna inte att vara tillgängliga förrän nästa år. De kan inte heller ersätta den korttidsstatistik som produceras för närvarande. Det är emellertid viktigt att i nuvarande läge ha tillgång till fullgod information om sysselsättningssituationen. Utskottet anser det därför angeläget att regeringen och SCB noga följer utvecklingen för att se till att viktig sysselsättningsinformation inte går förlorad i och med övergången till den nya arbetsmarknadsstatistiken. Om så skulle vara fallet bör omprioriteringar göras inom SCB:s totala ram. Vad utskottet anfört om en fullgod arbetsmarknadsstatistik med anledning av motion 944 bör ges regeringen till känna.

Även i *motion 945* tas sysselsättningsstatistiken upp. Motionärerna anför att vi har mycket förnämlig sysselsättningsstatistik som redovisar antalet sysselsatta, arbetslösa samt personer sysselsatta genom olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Trots detta är redovisningen i olika massmedia liksom i vissa politiska sammanhang enligt motionärerna ofta missvisande genom att personer sysselsatta genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder felaktigt räknas ihop med de öppet arbetslösa. Motionärerna önskar därför vissa förtydliganden av sysselsättningsstatistiken.

Det är viktigt att sysselsättningssituationen beskrivs på ett korrekt sätt. Enligt utskottets mening tillgodoser den statistik som publiceras de krav som motionärerna ställer. Den tendens som ibland finns i massmedia och i andra sammanhang att sammanföra olika grupper sysselsatta med öppet arbetslösa torde inte sammanhänga med redovisningen av statistiken eller dess innehåll. Det torde snarare bero på faktorer som inte låter sig påverkas av de statistiska redovisningarna. Utskottet ser därför inte anledning att av det skälet förorda någon förändring av sysselsättningsstatistiken. Med det anförda avstyrker utskottet motion 945.

I *motion 2347* anförs att *miljöstatistiken* borde förbättras på så sätt att man klart kan utläsa oljeprodukternas väg från inköp via behandling (raffinering, avsvavling etc.) till förbrukning. Det bör t. ex. vara möjligt att ur statistiken kunna utläsa om det skett en anpassning till den högsta tillåtna svavelhalten genom blandning av oljor med olika svavelhalter. För att kunna motverka en sådan utveckling måste statistiken enligt motionären förbättras.

Som utskottet anfört kommer den statistiska belysningen av miljön att tillhöra de prioriterade områdena under nästa budgetår. Arbetet med att förbättra vår miljö förutsätter en förbättrad statistik på flera sätt. Detta kommer till uttryck i den framtida inriktningen av den statliga statistiken,

som föreslås i propositionen och som utskottet ställt sig bakom. Utskottet anser det inte lämpligt att riksdagen med preciserade krav binder på vilket sätt statistiken skall utformas för att bäst främja miljövårdsarbetet. Utskottet avstyrker med det anförda motion 2347 yrkande 2.

Utskottet vill i detta sammanhang också behandla två motioner som kräver begränsningar i *företagens uppgiftslämnande*. I *motion 561* (m) anförs att myndigheterna infordrar mängder av meningslösa uppgifter som är mycket kostsamma för företagen att ta fram. Behovet av ett gott statistiskt material kan enligt motionärernas mening till stor del tas fram genom enkätundersökningar. I *motion 1189* anförs att de uppgifter som myndigheterna skall ha rätt att samla in skall anges i lagar och förordningar.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att onödigt uppgiftsinsamlande måste undvikas. Regeringen har utfärdat en förordning om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner (SFS 1982:688). Enligt denna skall de uppgifter som skall lämnas vara utvalda och definierade så att uppgiftslämnandet begränsas till den information som behövs med hänsyn till ändamålet och så att uppgiftslämnandet underlättas så långt möjligt. Myndigheten har också skyldighet att samråda med organisation eller annan som kan anses företräda uppgiftslämnarna.

Utskottet anser inte att några ytterligare åtgärder bör vidtas med anledning av vad som anförs i motion 561 (m). Motionen avstyrks.

Beträffande *motion 1189* vill utskottet anföra följande. Myndigheternas behov av uppgifter förändras över tiden. Det finns därför skäl att med jämna mellanrum ompröva behovet av uppgifter. Delegationen för företagens uppgiftslämnande medverkade på sin tid verksamt till detta. Med kravet att myndigheterna skall anpassa sin verksamhet till förändringar i omvärlden följer att också uppgiftsbehovet varierar. Det torde därför vara omöjligt att i en lagtext göra en fullständig uppräkning av vilka uppgifter myndigheten får samla in. Utskottet kan således inte tillstyrka yrkandet i motion 1189.

Utskottet har utöver vad som här anförts inte något att erinra mot medelsberäkningen av anslaget för Statistik, register och prognoser.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *partisympatiundersökningar*
   a) att riksdagen avslår motion 1984/85:402 yrkande 1,
   b) att riksdagen avslår motion 1984/85:402 yrkande 2,
2. beträffande *arbetsmarknadsstatistik*
   a) att riksdagen med anledning av motion 1984/85:944 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
   b) att riksdagen avslår motion 1984/85:945,
3. beträffande *miljöstatistik*
   att riksdagen avslår motion 1984/85:2347 yrkande 2,

4. beträffande *företagens uppgiftslämnande*
   a) att riksdagen avslår motion 1984/85:561 yrkande 3,
   b) att riksdagen avslår motion 1984/85:1189,
5. beträffande *anslag*
   att riksdagen med bifall till proposition 1984/85:100 bilaga 15 punkt B 7 samt med avslag på motion 1984/85:1572 yrkande 1 till *Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 274 697 000 kr.

9. **Statistiska centralbyrån: Uppdragsverksamhet.** Utskottet tillstyrker regeringens under punkt B 8 (s. 55–56) framlagda förslag och hemställer
   att riksdagen till *Statistiska centralbyrån: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

10. **Folk- och bostadsräkningar.** Regeringen har under punkt B 9 (s. 56–57) föreslagit riksdagen att till Folk- och bostadsräkningar för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 36 317 000 kr.

Motionerna

I motion 1572 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) hemställs
2. att riksdagen beslutar att under anslaget B 9 Folk- och bostadsräkningar avslå regeringens förslag.

I motion 2295 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) hemställs
6. att riksdagen avslår förslaget att anvisa 36 317 000 kr. till Folk- och bostadsräkningar.

I motion 2347 av Olof Johansson (c) hemställs
1. att riksdagen beslutar avslå regeringens förslag att till Folk- och bostadsräkningar för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 36 317 000 kr.

Utskottet

Riksdagen beslutade våren 1984 att en folk- och bostadsräkning skulle genomföras i Sverige år 1985 (FiU 1983/84:35). Bestämmelserna härom finns angivna i en särskild lag (1984:531). Räkningen skall genomföras av SCB med i princip samma metod som vid de senaste folk-och bostadsräkningarna men med en fortsatt begränsning av antalet uppgifter som inhämtas från allmänheten.

I *motionerna 1572, 2295* (fp) och *2347* anförs att någon folk- och bostadsräkning inte bör genomföras år 1985. Denna typ av undersökningar behöver inte genomföras så ofta som vart femte år, anför motionärerna. Vissa av de behov som räkningarna tillgodosett kan klaras genom andra

undersökningar på urvalsbasis. Integritetsfrågorna i samband med FoB 1985 har enligt motion 2347 ännu inte klarats ut. Detta bör enligt motionärerna ske innan beslut fattas om att genomföra undersökningen.

Liksom tidigare anser utskottet att starka skäl talar för att genomföra folk- och bostadsräkningar vart femte år. Materialet från folk- och bostadsräkningarna utgör ett viktigt underlag för samhällsplaneringen framför allt på regional och kommunal nivå. Det gäller främst för planering av sysselsättning, arbetspendling, utbildning, barnomsorg, äldreomsorg, boende, energi och försvar.

Kommunerna har ålagts allt större ansvar för den regionala planeringen och för olika samhällsuppgifter. Behovet av ett på regional nivå tillförlitligt statistiskt material har därmed ökat. Folk- och bostadsräkningen är den enda undersökning av detta slag som omfattar hela befolkningen. Genom denna totalundersökning erhålls en avstämning av förhållandena vart femte år. Den ger dessutom ett basregister som kan utgöra urvalsram för andra undersökningar. Av detta följer att man inte kan göra folk- och bostadsräkningar i form av urvalsundersökningar. Däremot kan olika typer av urvals- och specialundersökningar genomföras under den mellanliggande perioden för att få en uppfattning om vissa utvecklingstendenser.

I motionerna har anförts att totalundersökningar kan genomföras med större intervall än fem år. Med beaktande av den tid bearbetning av materialet tar skulle det innebära att planeringsorganen skulle få arbeta med ett mycket gammalt material. Samhället tenderar att förändras i allt snabbare takt. Ett längre tidsintervall mellan folk- och bostadsräkningarna skulle leda till en kraftig försämring av den kommunala handlingsberedskapen. Det finns risk för att man skulle tvingas att genomföra andra typer av undersökningar i stället, som i så fall skulle öka de totala samhällskostnaderna.

I motion 2347 anförs vidare som skäl för att inte genomföra någon folk- och bostadsräkning år 1985 att integritets- och sekretessfrågorna inte blivit tillfredsställande lösta.

Regleringen av integritets- och sekretessfrågorna i FoB 85 är densamma som i de närmast föregående undersökningarna. Regeringen har i proposition 1984/85:133 föreslagit vissa skärpningar av nu gällande sekretess- och datalagstiftning. Ett genomförande av propositionens förslag kommer att omfatta de uppgifter som insamlas i FoB 1985.

Utskottet ser därför inte skäl att av integritetsskäl avstå från att genomföra en folk- och bostadsräkning år 1985.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1572 yrkande 2, 2295 yrkande 6 och 2347 yrkande 1.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1984/85:100 bilaga 15 punkt B 9 och med avslag på motionerna 1984/85:1572 yrkande 2, 1984/85:2295 yrkande 6 och 1984/85:2347 yrkande 1 till *Folk- och*

bostadsräkningar för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 36 317 000 kr.

11. **Bidrag till Institutet för storhushållens rationalisering.** Utskottet tillstyrker regeringens under punkt B 10 (s. 57–58) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Institutet för storhushållens rationalisering* för budgetåret 1985/86 anvisar ett anslag av 659 000 kr.

Stockholm den 21 mars 1985

På finansutskottets vägnar
ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Per-Axel Nilsson (s), Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Torsten Karlsson (s), Bo Södersten (s), Hugo Hegeland (m), Carl-Henrik Hermansson (vpk), Gunnar Nilsson i Eslöv (s), Gerd Engman (s), Karl-Anders Petersson (c), Arne Andersson i Gamleby (s) och Jörgen Ullenhag (fp).

Reservationer

1. Punkt 8. Statistiska Centralbyrån: Statistik, register och prognoser (moment 1 a)

Rune Rydén, Filip Fridolfsson och Hugo Hegeland (alla m) anser att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet anser i" och slutar med "Motionen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att SCB bör genomföra partisympatiundersökningar endast i den utsträckning de kan uppdragsfinansieras. SCB skulle därigenom få konkurrera på samma villkor som opinionsinstituten. Det finns inte skäl att i nuvarande statsfinansiella läge belasta statsbudgeten med kostnader för denna typ av undersökningar. Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motion 1572 att de partisympatiundersökningar som utförs av seriösa opinionsinstitut tillgodoser rimliga krav på nödvändig information om opinionsutvecklingen. Utskottet avstyrker motion 402 yrkande 1 och tillstyrker motion 1572 yrkande 1 och anser att anslaget Statistiska Centralbyrån: Statistik, register och prognoser bör justeras ned med 3,3 milj. kr. i förhållande till förslaget i budgetpropositionen.

2. Punkt 8. Statistiska centralbyrån: Statistik, register och progonoser (moment 3)

Rolf Rämgård och Karl-Anders Petersson (båda c) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Som utskottet" och på s. 7 slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Förutsättningen för att vi i god tid skall kunna upptäcka och vidta åtgärder mot försämringen i vår miljö är att vi har tillgång till statistik som utvisar förändringarna. Detta börjar bli uppenbart för allt flera. Det är med tillfredsställelse som utskottet konstaterar att miljöstatistik i propositionen upptas som ett av de särskilt prioriterade områdena.

Som anförs i motion 2347 är försurningen ett av de mer akuta hoten mot människor och natur. För att motverka den har den högsta tillåtna halten svavel i eldningsolja sänkts den 1 oktober 1984 till 1 % i hela landet. Det är enligt motionären viktigt att denna gräns uppfattas som den högsta tillåtna och inte som en rekommenderad nivå. Det är därför angeläget att med hjälp av statistik kunna kontrollera oljans svavelhalter från inköp till förbrukning och härav följande utsläpp. Utskottet anser i likhet med motionären att ur statistiken bör vara möjligt att utläsa om det finns en anpassning till den nämnda förbudsgränsen genom blandning av oljor med olika svavelhalter. Utskottet anser att det är angeläget att förbättra statistiken inom detta område.

Vad utskottet nu anfört om förbättrad oljestatistik med anledning av motion 2347 bör ges regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *miljöstatistik*
   att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2347 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om krav på förbättrad statistik angående olja och oljeprodukter,

3. Punkt 8. Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser (moment 4)

Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Hugo Hegeland (m), Karl-Anders Petersson (c) och Jörgen Ullenhag (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet anser i" och slutar med "motion 1189" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att onödigt uppgiftsinsamlande måste undvikas. Det medför annars stora kostnader för företagen, särskilt för småföretagare. Enligt utskottets mening bör man oftare överväga att

ersätta totalundersökningar med urvalsundersökningar. Man bör också mer noggrant pröva frekvensen av olika undersökningar. Många insamlingar behöver inte upprepas varje månad eller varje år utan de kan göras med längre intervall. Dessutom måste de uppgiftsinsamlande myndigheterna noga pröva i varje enskilt fall om uppgifterna verkligen behövs. Vad utskottet anfört med anledning av motion 561 yrkande 3 och motion 1189 bör ges regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *företagens uppgiftslämnande*
   att riksdagen med anledning av motionerna 1984/85:561 yrkande 3 och 1984/85:1189 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Punkt 8. Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser (moment 5)

Rune Rydén, Filip Fridolfsson och Hugo Hegeland (alla m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 1 – att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *anslag*
   att riksdagen med bifall till motion 1984/85:1572 yrkande 1 och med anledning av proposition 1984/85:100 bilaga 15 punkt B 7 till *Statistiska centralbyrån: Statistik, register och prognoser* för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 271 377 000 kr.

5. Punkt 10. Folk- och bostadsräkningar

Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Hugo Hegeland (m), Karl-Anders Petersson (c) och Jörgen Ullenhag (fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Liksom tidigare" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Folk- och bostadsräkningar har under senare decennier genomförts vart femte år i Sverige. Syftet har varit att insamla statistik för planeringsändamål, forskning och allmän information. Dessa allmänna syften har gjort att materialet inte varit anpassat till konkreta beslutssituationer.

Många frågeställningar som folk- och bostadsräkningsuppgifterna hittills har lämnat underlag för, torde kunna åskådliggöras bättre och mer ändamålsenligt med specialundersökningar. Behovet av aktuell regional och kommunal statistik kan tillgodoses bättre genom specialundersökningar. Bearbetningen av materialet från folk- och bostadsräkningarna tar flera år,

vilket gör uppgifterna mindre lämpade för planeringsändamål. Det finns t. o. m. risk för att de leder till en sämre planering.

Ett av de ursprungliga motiven för att genomföra folk- och bostadsräkningar var att det fanns behov av vissa demografiska grunduppgifter, bl. a. för internationellt bruk. Vidare användes dessa register som urvalsramar för olika typer av urvalsundersökningar. Numera finns emellertid register för olika typer av urvalsundersökningar och register över hela befolkningen uppbyggt på annat sätt, vilket gör att ett av de viktigare ursprungliga motiven för folk- och bostadsräkningar bortfallit.

Utskottet ställer sig tveksamt till de femåriga intervaller som f. n. tillämpas.

Folk- och bostadsräkningar är mycket kostsamma. Statens och kommunernas kostnader för FoB 85 beräknas till 105 milj. kr., därav 30 milj. kr. för kommunerna. Därtill kommer kostnader för uppgiftslämnarna. Vid tidigare folk- och bostadsräkningar har kostnaderna kraftigt underskattats.

Uppgiftslämnandet till stora personregister har under senare år i ökad utsträckning börjat ifrågasättas. Många människor känner oro att lämna uppgifter om sina personliga och ekonomiska förhållanden till denna typ av register. I takt med datateknikens ökade möjligheter att bearbeta och sammanställa information om personliga förhållanden har integritets- och sekretessfrågorna fått ökad betydelse. Genom samkörning mellan olika register och av uppgifter lämnade vid olika tillfällen för skilda ändamål kan information sammanställas om den enskilde individen som uppfattas som intrång i den personliga integriteten. Till detta kommer ökade risker för felregistrering vid samkörning av uppgifter inhämtade för olika ändamål och vid olika tidpunkter.

Med det anförda tillstyrker utskottet motionerna 1572 yrkande 2, 2295 yrkande 6 och 2347 yrkande 1 och avstyrker propositionens förslag om en folk- och bostadsräkning år 1985.

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:1572 yrkande 2, 1984/85:2295 yrkande 6 och 1984/85:2347 yrkande 1 avslår i proposition 1984/85:100 bilaga 15 punkt B 9 framlagt förslag om att till Folk- och bostadsräkningar för budgetåret 1985/86 anvisa ett förslagsanslag av 36 317 000 kr.